

Ke spolupráci psychologů ČR s profesními organizacemi v Evropě a jejich participaci na některých kongresech

Miloslav Šolc

CAPA, Praha

V roce 1981 byla 12 evropskými státy založena EFPPA¹ (Evropská federace profesionálních psychologických asociací), jejíž název byl v roce 2001 zkrácen na EFPA (bylo vypuštěno slovo profesionální). EFPA je reprezentantem národních psychologických asociací v Evropě. V současné době má sídlo v Bruselu, tvoří ji 31 evropských členských zemí, kdy každá země může mít pouze jednu reprezentující organizaci.

Pro činnosti v období 2003-2005 v rámci EFPA existují:

- stálé výbory (SC), a to pro etiku, psychoterapii, testy a testování, pro vědecké záležitosti;
- výbory expertů (TF), a to pro dopravní psychologii, pro krize a neštěstí, vzdělávací systémy a pro psychologii stárnutí (činnost výboru pro předškolní učení byla ukončena a spojena se vzdělávacími systémy);
- pracovní skupina (WG) pro evropské směrnice a nevládní organizace.

Česká republika byla přijata za řádného člena EFPA v červenci 1999 a reprezentuje ji Unie psychologických asociací ČR (UPA). V roce 2001 se podařilo prosadit obsazení za ČR ve všech uvedených výborech a pracovních skupinách (SC pro etiku – PhDr. Hana Junová, pro psychoterapii – PhDr. Ivan Úlehla, pro testy a testování – PhDr. Daniel Kožený, pro vědecké záležitosti – doc. PhDr. Ivo Čermák, CSc.; TF pro dopravní psychologii – PhDr. Martin Kořán, CSc., pro krize a neštěstí – Mgr. Jana Malíková, pro vzdělávací systémy – PhDr. Jana Zapletalová, pro předškolní učení – PhDr. Hana Jahnová, pro psychologii stárnutí – PhDr. Eva Jarolímová; WG pro evropské směrnice a nevládní organizace – PhDr. Miloslav Šolc).

EFPA rovněž zřídila speciální skupinu pro zpracování podkladů k vzdělávání psychologů s platnými standardy pro EU (europsycholog); zástupcem za ČR je doc. PhDr. Stanislav Štech, CSc. Do ediční rady časopisu *European Psychologist* byl z ČR vybrán prof. PhDr. Petr Macek, CSc.

UPA podporuje také aktivity studentů psychologie ČR, kteří se sdružují v rámci České asociace studentů psychologie (ČASP), jež se prostřednictvím EFPSA (Evropská federace asociací studentů psychologie) podílí na aktivitách EFPA.

Prioritním úkolem pro EFPA je stanovení obsahu studia a profilu „europsychologa“, který bude mít platnost v celé Evropě. Etická komise se v současnosti zabývá problematikou zkoumání a postihů neetického chování psychologů, komise pro psychoterapii řeší vymezení psychoterapeutických škol a kvalifikace psychoterapeuta, komise pro testy a testování řeší standardy pro uživatele testů včetně jejich výcviku, komise pro vědecké záležitosti se zabývá

1 URL: www.efpa.org

především odborným programem evropských kongresů psychologie a nároky na doktorské studijní programy.

TF pro dopravní psychologii je v současné době orientována na silniční dopravu a nehodovost, TF pro krize a neštěstí se zabývá intervenční a preventivní prací ve vztahu ke krizovým situacím, vzděláváním v dané oblasti a tvorbou sítě odborníků po celé Evropě, TF pro psychologii stárnutí začíná nabývat na důležitosti vzhledem k demografické křivce v Evropě, k zaměstnávání starších lidí a specifickými vazbami na gerontologické jevy a souvislosti. WG pro evropské směrnice a nevládní organizace v současné době zpracovává přehled všech legislativních předpisů v rámci EU i národních států Evropy, které souvisejí s výkonem psychologické činnosti.

Druhou část tohoto příspěvku mohu začít potěšujícím sdělením, že roste počet českých psychologů, kteří se aktivně zúčastňují významných psychologických kongresů v Evropě i ve světě. V roce 2004 se konaly – jako v každém sudém roce – zejména světové kongresy.

V dosavadní historii dosud největším kongresem psychologů byl zcela jistě 28. mezinárodní kongres psychologie (9.-13.8. 2004, Beijing, Čína) pod záštitou IUPsyS, který se týkal prakticky všech psychologických oborů a témat. Přes 6000 účastníků z celého světa (z ČR více jak 10 psychologů) tematicky přispělo nebo se zúčastnilo 230 vyžádaných symposií (každé se 4-5 přednáškami), 50 zásadních sdělení v plénu včetně brilantní přednášky nositele Nobelovy ceny prof. Kahnemana, 300 přednáškových sekcí (každá sekce měla v průměru 8 přednášek) a 15 interaktivních posterových sekcí (každá sekce měla přibližně 170-200 posterů). Jen seznam sdělení představuje knihu formátu A4 o 450 stranách. Přibližně více jak 6000 sdělení různou formou také dokumentovalo především aktivní účast psychologů, dynamický růst kvalitních sdělení z oblasti Asie a globální propojení i nutnost mezikulturních řešení psychologických témat.

Českými psychology většinou opomíjená oblast mezikulturní psychologie (až na světlé výjimky kateder psychologie na VŠE a ČZU v Praze) měla již svůj XVII. Mezinárodní kongres 2.- 6. 8. 2004 v Xi'an ve střední Číně. (Mezinárodní kongresy se střídají každý rok s regionálními kongresy.) Tento kongres se konal pod záštitou Mezinárodní asociace mezikulturní psychologie (IACCP). Tato mezinárodní asociace byla založena v roce 1972 českým emigrantem prof. G. Jahodou. Kongresu se zúčastnilo přes 700 psychologů ze 70 zemí světa, z ČR byli 3 účastníci. Celkem bylo prezentováno cca 650 sdělení, od metodologických příspěvků přes výzkumné studie aplikace ve vývojové psychologii, klinické psychologii, psychologii rodiny, školní psychologii, psychologii práce a organizace, psychologii životního prostředí, až po speciální problémy např. etnických menšin nebo imigrantů.

Jinou neprávem opomíjenou oblastí mezi psychologickými disciplínami je oblast ekonomické psychologie, která se učí pouze na katedře psychologie FF UK v Praze. Je zcela opomíjena na ostatních katedrách psychologie v ČR a paradoxně i na katedrách psychologie všech vysokých škol ekonomického směru v ČR. Přitom se jedná o klíčový obor, který propojuje makroekonomické pohledy s mikroekonomickými, včetně řízení společenských procesů a ovlivňování jednání jednotlivců i skupin. Tento obor je reprezentován Mezinárodní asociací

pro výzkum v ekonomické psychologii (IAREP), pod jehož záštitou se konala již 29. mezinárodní konference (15. - 18. 7. 2004, Philadelphia, USA). Této konferenci se zúčastnilo cca 120 odborníků z celého světa, za ČR byli přítomni 2 účastníci. Těžiště témat bylo ve vztahu ke kognitivní psychologii, sociální psychologii, organizační psychologii, psychologii trhu, matřimoniální psychologii, politické psychologii a psychologii zdraví, než ke klasické psychologii práce. Z toho vyplývá i obrovský vliv a průřezové souvislosti ekonomické psychologie ve vztahu k ostatním oborům. Velkou tradici a silnou pozici v oboru ekonomické psychologie vedle tradičních západních zemí vykazuje především Polsko.

Poslední část svého příspěvku chci orientovat na související aktivity v nejbližší budoucnosti na území ČR.

V roce 2005 se bude konat ve dnech 21. - 24. 9. v Praze jubilejní 30. kongres IAREP s tematickým zaměřením „Absurdity in Economy“ z pohledu ekonomické psychologie a relevantních vědeckých oborů nebo oblastí. Obsahové zaměření a bližší informace jsou uvedeny na www.iarep2005.unas.cz.

V roce 2006 předpokládáme následující kongresy a konference:

- 8.- 9. 4. Evropský kongres studentů psychologie (EFPSA)
- 4.- 6. 5. Evropský psychoanalytický kongres v Praze „Screen Memories in the Light of Contemporary Psychoanalysts and Neurosciences“ (v souvislosti se 150. výročím narození S. Freuda)
- 7.-10. 6. VII. Evropský kongres pro studium poruch osobnosti (ISSPD)

V roce 2004 pověřila EFPA Českou republiku prostřednictvím UPA organizací jubilejního X. Evropského kongresu psychologie (ECP) v roce 2007. Protože kongres ECP patří do trojice nejprestižnějších mezinárodních psychologických kongresů (organizovaných buď pod záštitou IUPsyS, IAAP nebo EFPA), stává se ECP výzvou pro všechny psychology ČR ze všech oborů. Musíme si uvědomit, že poslední mezinárodní kongres této úrovně se konal v roce 1934 v Praze (nyní by byl pod hlavičkou IAAP). K pořadatelskému úsilí ČR přispěl i úspěšný X. Evropský kongres psychologie práce a organizace (EAWOP), který zabezpečovala Česká asociace psychologů práce a organizace v roce 2001.

Na ECP² předpokládáme účast cca 2500 psychologů z celého světa. Tématem je „Mapping of Psychological Knowledge for Society“. Cílem je podat přehled o stavu psychologických znalostí, bílých místech a psychologických službách pro společnost. Obsahově se bude jednat o průnik:

- I. klasických i nových témat psychologie (např. emocí a stresu, učení a motivace, stárnutí, nerovnosti ve zdraví, nezaměstnanosti)
- II. témat z psychologických asociací a oblastí (např. školní psychologie, klinické psychologie, mezikulturní psychologie, forenzní psychologie, psychologie trhu, psychologie práce a organizace)

2_ URL: www.ecp2007.com

-
- III. témat ve vztahu ke specifickým resortům společnosti (např. ve vztahu k resortu financí, dopravy, průmyslu a energetiky, zdravotnictví, ozbrojeným složkám, školství, kultuře).

Kontakt: PhDr. Miloslav Šolc, miloslav.solc@capa-praha.cz

ŠOLC, M. Ke spolupráci psychologů ČR s profesními organizacemi v Evropě a jejich participaci na některých kongresech.

In HELLER, Daniel; PROCHÁZKOVÁ, Jana; SOBOTKOVÁ, Irena (ed.). *Psychologické dny 2004 : Svět žen a svět mužů : polarita a vzájemné obohacování : sborník příspěvků z konference Psychologické dny, Olomouc 2004*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophica, Psychologica 35 - suppl. Plný text příspěvku o rozsahu 4 s. je dostupný na přiloženém CD-ROM. ISBN 80-244-1059-1.